



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 74/2019-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. februára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti MAGMA ZAFÍR, s. r. o., Bardoňovo 124, zastúpenej advokátom Mgr. Zdenkom Nováčekom, Brančská 3108/7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 15 Cob 109/2017 z 26. septembra 2017 a namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 24/2018 z 12. septembra 2018 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť obchodnej spoločnosti MAGMA ZAFÍR, s. r. o., o d m i e t a .

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. decembra 2018 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 15 Cob 109/2017 z 26. septembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 24/2018 z 12. septembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Okresným súdom Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) je vedené konanie žalobcu Slovenskej republiky – zastúpenej Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „žalobca“), proti sťažovateľke o zaplatenie sumy 3 350 033,85 € (ďalej len „napadnuté konanie“).

Okresný súd uznesením sp. zn. 14 Cb 130/2015 z 1. marca 2017 (ďalej len „uznesenie o prerušení konania“) prvým výrokom prerušil napadnuté konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 189/2012. Druhým výrokom zrušil uznesenie, ktorým bolo 2. februára 2017 vyhlásené dokazovanie za skončené, a tretím výrokom zrušil termín vyhlásenia rozsudku určený na 7. marec 2017 o 12.30 h.

Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie o prerušení konania. Na základe dovolania podaného sťažovateľkou najvyšší súd napadnutým uznesením prvým

výrokom dovolanie sťažovateľky odmietol a druhým výrokom určil, že žalobca má proti sťažovateľke nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie v sťažnosti označených práv z viacerých hľadísk. K námietke porušenie dvojinštančnosti napadnutého konania uvádza:

*„... Elementárnou náležitosťou spravodlivosti súdneho konania je možnosť účastníka rozhodnutie súdu vo svoj prospech ovplyvniť, čo v rovine dvojinštančnosti konania bolo zmarené tým, že prvostupňový súd nijak neupovedomil sťažovateľa na svoj zámer konanie prerušiť, aby tak sťažovateľovi umožnil toto jeho rozhodnutie vo svoj prospech ovplyvniť - okrem porušenia čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 3 Ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru) tu vid'. aj explicitné porušenie § 162 ods. 2 CSP...*

*... kde túto prekvapivosť nenapravil ani odvolací súd vrátením veci späť prvostupňovému súdu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, čím o sťažovateľovej protiargumentácii sa malo rozhodovať až v odvolacom konaní a nie najprv v k tomu určenom prvostupňovom konaní.“*

Sťažovateľka v sťažnosti namieta neopodstatnenosť prerušenia napadnutého konania poukazujúc na skutočnosť, že žaloba podaná v napadnutom konaní „kontradiktórne nevychádza“ z trestného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 1 T 189/2012. Sťažovateľka namieta, že v dôsledku skutočnosti, že krajský súd sa v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom s uvedenou argumentáciou nevysporiadal, porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka v súvislosti s uvedeným namieta aj nepreskúmateľnosť napadnutých uznesení z dôvodu, že «neozrejmuje, čo by malo byť tou „otázkou riešenou v trestnom konaní“, ktorá by mohla mať reálny vplyv na toto kontradiktórne občianske konanie».

Sťažovateľka namieta aj porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že okresným súdom jej nebolo doručené vyjadrenie žalobcu z 29. júna 2017, formulované ako jeho skutkové

a právne stanovisko k odvolaniu, čo nenapravil následne ani krajský súd. Sťažovateľka v tejto súvislosti uvádza: *«Tu len z opatrnosti prízvukujeme, že povinnosť doručenia žalobcovho odvolacieho vyjadrenie z 29. 6. 2017 žalovanému tu podľa § 374 ods. 3 CSP pretrvávala bez ohľadu na jeho materiálnu (obsahovú stránku), keďže každý z účastníkov má podľa § 373 a 374 CSP právo minimálne na dve odvolacie podania, s ktorými sa zas druhý účastník má právo oboznámiť, kde len doručovanie ostatných podaní, t. j. tretieho a ďalšieho vyjadrenia účastníka, je podľa § 374 ods. 3 CSP podmienené aj jeho materiálno stránkou, avšak aj čo modifikovala nasledovná súdna prax ESLP...»*

*... t. j. k porušeniu rovnosti účastníkov došlo už len tým, že zatiaľ čo žalobca mal možnosť „2x“ reagovať na odvolacie podania sťažovateľa, tak sťažovateľ mal túto možnosť len „1x“. O odvolacom vyjadrení žalobcu sa sťažovateľ dozvedel až z odvolacieho uznesenia KS v Nitre.»*

Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že *„Odvolací súd... súčasne nereflektovali ani na sťažovateľom vznesenú námietku premlčania...»*

*... a to najmä na premlčanie relatívnej neplatnosti Zmluvy, náhrady škody či vydania bezdôvodného obohatenia, pokiaľ tým dohadom, prečo súdy konanie prerušili, by mala byť spochybnenie platnosti Zmluvy o NFP, keď žiaden podvod nerobí zmluvu absolútne neplatnou ale podľa § 49a OZ len relatívne neplatnou...»*

*... Stále však platí, že tento premlčaný titul prerušenia je stále len sťažovateľovým dohadom, keďže žalobca týmito skutočnosťami svoju žalobu nikdy nepodmienil a ani inak sa ich voči sťažovateľovi nikdy nedomáhal (vrátane nároku na náhradu škody), kde niečo v tomto kontexte bolo prekvapivo naznačené až odvolacím súdom v bode 15. odvolacieho uznesenia; aj čím teda došlo k porušeniu sťažovateľovho práva rozhodnutie vo svoj prospech ovplyvniť, keď otázka náhrady škody nebola nikdy predmetom tohto kontradiktórneho občianskeho konania, keď ako takú ju sem v prospech žalobcu podsúva až odvolací súd...»*

*... v rovine nezávislosti súdu či rovnosti účastníkov je preto neprípustné, aby súd žalobcu v jeho žalobe navádzal, či jeho žalobnú náráciu rovno suploval, resp. nedostatky jeho žalobnej argumentácie inak odstraňoval (práve k čomu tu podľa sťažovateľa*

*dochádza; vid'. len bod 15. odvolacieho uznesenia), aj pre čo podľa sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý súdny proces.“.*

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že najvyšší súd napadnutým uznesením pristupoval k aplikácii § 420 pism. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) *„výsostne formalisticky, popierajúc tak jeho účel v oblasti reparácie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie“.*

Sťažovateľka v závere sťažnosti namieta aj porušenie ustanovení Civilného sporového poriadku v súvislosti s rozhodnutím najvyššieho súdu o náhrade trov dovolacieho konania.

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

*„1. Základné právo sťažovateľa MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (IČO: 36 325 856) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Nitre č. 15 Cob/109/2017-757 z 26. 9. 2017 porušené bolo.*

*2. Základné právo sťažovateľa MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (IČO: 36 325 856) na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 a možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR Uznesením Krajského súdu v Nitre č. 15 Cob/109/2017-757 z 26. 9. 2017 porušené boli.*

*3. Základné právo sťažovateľa MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (IČO: 36 325 856) na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Nitre č. 15 Cob/109/2017-757 z 26. 9. 2017 porušené bolo.*

*4. Základné právo sťažovateľa MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (IČO: 36 325 856) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy SR, spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu SR č. 1 Obdo/24/2018 z 12. 9. 2018 porušené bolo.*

*5. Základné právo sťažovateľa MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (IČO: 36 325 856) na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane*

*ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu SR č. 1 Obdo/24/2018 z 12. 9. 2018 porušené bolo.*

*6. Zrušuje sa Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. 15 Cob/109/2017-757 z 26. 9. 2017 a vec sa vracia Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.*

*7. Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 1 Obdo/24/2018 z 12. 9. 2018.*

*8. Sťažovateľovi MAGMA ZAFÍR, s. r. o. (IČO: 36 325 856) sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume 390,50 €.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať taký návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

## **II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu**

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený posudzovať právne názory všeobecného súdu a preskúmať ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 15/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (porov. napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok ESĽP z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESĽP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2).

Z argumentácie sťažovateľky v sťažnosti vyplýva, že namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z viacerých hľadísk.

K námietke sťažovateľky o neopodstatnenosti a nepreskúmateľnosti prerušenia napadnutého konania považuje ústavný súd za dôležité citovať relevantnú časť napadnutého uznesenia krajského súdu: „... *Súd prvej inštancie uviedol, že v súvislosti s prípravou rozhodnutia v predmetnej veci a písomným vyhotovením rozsudku zistil, že je dôvod na prerušenie konania podľa § 164 CSP. Súd dospel k záveru, že v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 1 T/189/2012 sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v konaní sp. zn. 14 Cb/130/2015, keďže v uvedenej trestnej veci bola dňa 31. 10. 2012 podaná obžaloba okrem iných osôb aj proti [černá štvorcová oblasť] a [černá štvorcová oblasť] - konateľom žalovaného obchodnej spoločnosti MAGMA ZAFÍR, s. r. o., okrem iného obvineným aj z obzvlášť závažného zločinu subvenčného podvodu spáchaného spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 225 ods. 1, ods. 6 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa mali dopustiť tak, že spoločným konaním vylákali od iného príspevok a iné plnenie zo štátneho rozpočtu, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa všeobecne záväzného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uviedli do omylu v otázke ich splnenia a uvedeným konaním spôsobili škodu veľkého rozsahu. Ide o NFP, ktorého vrátenia sa žalobca proti žalovanému domáha v konaní 14 Cb/130/2015. Vzhľadom na uvedené súd rozhodol tak, že toto konanie*

podľa § 164 CSP prerušil, a to do právoplatného skončenia konania sp. zn. 1 T/189/2012. Vzhľadom na prerušenie konania súd zrušil uznesenie, ktorým bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a zároveň zrušil termín vyhlásenia rozsudku. Uviedol, že v oboch prípadoch ide o procesné rozhodnutia, ktorými súd nie je viazaný...

... Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav a vec správne právne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti napadnutého uznesenia odvolací súd poznamenáva, že ustanovenie § 164 CSP umožňuje súdu prvej inštancie zvážiť, či preruší konanie, kvôli konaniu v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo či urobí iné vhodné opatrenia. V rámci konania vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 1 T/189/2012 čelia obžalobe okrem iných osôb aj obaja konatelia žalovaného. Obžaloba bola podaná okrem iného aj pre obzvlášť závažný zločin subvenčného podvodu spáchaný spolupáchatelstvom podľa § 20 k § 225 ods. 1, ods. 6 písm. a) Trestného zákona, kde bola protiprávnym konaním spôsobená škoda veľkého rozsahu. Škoda veľkého rozsahu zároveň zodpovedá výške poskytnutého NFP, ktorého vrátenia sa v predmetnom civilnom konaní žalobca od žalovaného domáha. V trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 1 T/189/2012 sa teda nepochybne rieši aj taká otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, a preto bolo po zvážení týchto skutočností namieste, že súd prvej inštancie využil možnosť prerušiť konanie podľa §164 CSP. “

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že v okolnostiach danej veci nemožno prehliadnuť povahu otázok, ktoré boli predmetom posudzovania krajského súdu v danej veci. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uznesením vydaným podľa § 164 CSP všeobecný súd nerozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov sporu vo veci samej. Podľa uvedeného ustanovenia je všeobecný súd oprávnený konanie prerušiť, avšak účastník konania nemá procesný nárok na prerušenie konania v ustanovených prípadoch. Predmetné ustanovenie upravuje prípad fakultatívneho prerušenia konania v prípade, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie všeobecného súdu, alebo ak všeobecný súd dal na také konanie podnet. Všeobecný súd v prípadoch vymedzených v predmetnom ustanovení nie je povinný prerušiť konanie –

je vecou úvahy všeobecného súdu, aký postup zvolí [možnosť prerušenia konania, prípadne iné vhodné opatrenie (m. m. IV. ÚS 332/2012)].

Ústavný súd k uvedenému uvádza, že tak ako už uviedol, uznesenie o prerušení konania je rozhodnutím procesnej povahy, teda nejde o rozhodnutie vo veci samej. Aj z toho dôvodu takéto rozhodnutie spravidla ani nie je spôsobilé zasiahnuť do ústavou zaručených základných práv a slobôd. Pokiaľ procesný predpis umožňoval všeobecným súdom za daných okolností zvoliť takýto postup a takto rozhodnúť, pričom zároveň boli splnené zákonné predpoklady na takýto postup a rozhodnutie, tak námietky sťažovateľky nie sú spôsobilé založiť protiústavnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, a preto v tejto rovine považuje ústavný súd námietky sťažovateľky za zjavne neopodstatnené.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a porušenie práva na vyjadrenie sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v tom zmysle, že okresný súd jej na vyjadrenie nedoručil odvolacie vyjadrenie žalobcu z 29. júna 2017 a túto skutočnosť „*nenapravil*“ ani krajský súd.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať namietaný postup krajského súdu za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietky, ktorú sťažovateľka proti nemu uplatňuje.

Z judikatúry ESĽP vyplýva, že súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie je aj zásada kontradiktórnosti konania, podľa ktorej procesným stranám musí byť daná možnosť oboznámiť sa s dôkazmi a stanoviskami predloženými, či už protistranou, alebo subjektom na konaní nezúčastnenom, od ktorého si súd takéto vyjadrenie alebo dôkaz mohol vyžiadať, a vyjadriť sa k nim na účely ovplyvnenia rozhodnutia súdu (m. m. Meisser proti Francúzsku, rozsudok z 30. 6. 2011, č. 25014/07, bod 53).

V prerokúvanej veci tak vyvstáva otázka, či skutočnosť, že sťažovateľka nemala možnosť reagovať na vyjadrenie žalobcu, ktorým žalobca reagoval na vyjadrenie sťažovateľky zo 6. júna 2017, môže v konkrétnych okolnostiach danej veci znamenať

porušenie ňou označených práv, keďže zásada kontradiktórnosti konania zaručuje účastníkom konania právo oboznámiť sa s dôkazmi a stanoviskami (opravné prostriedky nevynímajúc) predloženými všeobecnému súdu.

V nadväznosti na posudzovanú námietku sťažovateľky ústavný súd aj s poukazom na rozhodovaciu činnosť ESLP (m. m. Stepinska proti Francúzsku, rozsudok z 15. 6. 2004, č. 1814/02, body 17 – 20, Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovenskej republike, rozsudok zo 4. 10. 2011, č. 35090/07, body 89 – 91) konštatuje, že zásada kontradiktórneho konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie nemá absolútny charakter/rozmer a jej rozsah sa môže líšiť najmä v závislosti na špecifických okolnostiach daného konania, pričom tieto výnimky môžu okrem iného súvisieť s povahou otázok preskúmaných všeobecným súdom, mierou možného vplyvu realizácie tohto práva na výsledok rozhodnutia všeobecného súdu alebo s osobitným charakterom samotného postupu a rozhodnutia všeobecného súdu – takouto výnimkou podľa ESLP môže byť aj situácia, keď všeobecný súd bez toho, aby druhej procesnej strane vytvoril možnosť vyjadriť sa k opravnému prostriedku protistrany, postupoval tak, že o tomto opravnom prostriedku rozhodol bez meritórneho prejednávania a tento pre jeho neprípustnosť odmietol (m. m. Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovenskej republike, rozsudok zo 4. 10. 2011, č. 35090/07, body 89 – 91).

V súvislosti s rozhodovaním krajského súdu, ktorý napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu o prerušení napadnutého konania, ústavný súd uvádza, že podľa § 374 ods. 1 CSP súd prvej inštancie doručí odvolateľovi vyjadrenie k odvolaniu a umožní mu vyjadriť sa k nemu najneskôr v lehote desať dní od doručenia.

Podľa § 374 ods. 2 CSP k vyjadreniu odvolateľa podľa odseku 1 môže protistrana podať vyjadrenie v lehote desať dní od jej doručenia.

Podľa § 374 ods. 3 CSP podania podľa odsekov 1 a 2 doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom. Ďalšie podania strán sa doručujú, len ak je to potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd k citovaným ustanoveniam Civilného sporového poriadku, na ktorých porušenie sa sťažovateľka v sťažnosti odvoláva, uvádza, že tieto je potrebné vykladať a aplikovať v súlade s § 373 ods. 3 CSP.

Podľa § 373 ods. 3 CSP odvolanie doručí súd prvej inštancie ostatným subjektom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve ich, aby sa k odvolaniu vyjadrili, a určí na vyjadrenie lehotu nie kratšiu ako desať dní.

Ústavný súd konštatuje, že ak účastník konania podá odvolanie proti rozhodnutiu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, súd na vyjadrenie k odvolaniu nevyzýva a neurčuje v danej súvislosti ani žiadnu procesnú lehotu. Odvolanie bez ďalšieho doručí ostatným subjektom; prípadne ich poučí o možnosti vyjadriť sa k odvolaniu. Z povahy veci je zrejmé, že ustanovenia § 374 ods. 1 a 2 CSP sa v prípade odvolania proti rozhodnutiu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, nepoužijú. To, samozrejme, nebráni protistrane vyjadriť sa relevantným spôsobom k podanému odvolaniu. Takéto vyjadrenie doručí súd prvej inštancie alebo odvolací súd ostatným subjektom v zmysle druhej vety § 374 ods. 3 CSP, keďže riadne doručenie prvého vyjadrenia k odvolaniu je vždy nevyhnutné považovať za potrebné na zachovanie práva na spravodlivý proces (obdobne pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha : C. H. Beck, 2016. bod 1257).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd k tejto námietke sťažovateľky uzatvára, že pokiaľ sťažovateľka nemala možnosť pred vydaním napadnutého uznesenia krajského súdu reagovať na v poradí druhé odvolacie vyjadrenie žalobcu z 26. júna 2017, keď okresný súd ani krajský súd jej toto vyjadrenie nedoručili, všeobecné súdy konali v súlade s platnou a účinnou zákonnou úpravou a neporušili sťažovateľkou označené základné práva, v dôsledku čoho považuje ústavný súd aj túto námietku sťažovateľky za zjavne neopodstatnenú.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta aj porušenie zásady dvojinštančnosti napadnutého konania v dôsledku skutočnosti, že okresný súd ju pred vydaním uznesenia o prerušení konania nevyzval v súlade s § 162 ods. 2 CSP na vyjadrenie k zamýšľanému prerušeniu napadnutého konania.

V súvislosti s uvedenou námietkou sa ústavný súd oboznámil s odvolaním sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o prerušení konania zo 17. marca 2017, ktoré sťažovateľka pripojila k sťažnosti, a konštatuje, že sťažovateľka v tomto odvolaní námietku porušenia dvojinštančnosti napadnutého konania nevzniesla.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína svoju ustálenú judikatúru. Z princípu subsidiarity (v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy a § 49 zákona o ústavnom súde) limitujúceho vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 90/03, III. ÚS 135/03).

Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že sťažovateľka v dovolaní, ktoré podala proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, túto námietku uplatnila, a to vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky z dôvodu, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nie je procesne prípustné, keďže nejde o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

Vo vzťahu k sťažovateľkou formulovanou námietkou nevysporiadania sa s námietkou premlčania ústavný súd uvádza, že rozhodnutie o prerušení konania je procesným rozhodnutím, nie je rozhodnutím vo veci samej a nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, preto posudzovanie akýchkoľvek námietok premlčania je relevantné až vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie sťažovateľkou označených práv, bola sťažnosť z už uvedených dôvodov v tejto časti odmietnutá.

## **II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu**

Sťažovateľka v sťažnosti namieta „*formalistický*“ výklad § 420 písm. f) CSP najvyšším súdom v jeho napadnutom uznesení, keď odmietol jej dovolanie s poukazom na skutočnosť, že proti napadnutému uzneseniu krajského súdu nie je prípustné, keďže nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí.

Vo vzťahu ku sťažovateľkou predkladanou argumentáciou o „*prípustnosti formálne neprípustného opravného prostriedku*“ s poukazom na závery obsiahnuté v uznesení ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 243/2012 z 10. mája 2012 ústavný súd uvádza, že v tomto prípade ústavný súd vyslovil ústavnú akceptovateľnosť prípustnosti podaného odvolania proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorý prekročil rámec daný mu zákonom, keď rozhodoval o „návrhu“ správcu, ktorý nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na zrušenie uznesení prijatých na schôdzi veriteľov. Ústavný súd zároveň vyslovil názor, že postup krajského súdu v konaní, ktorým následne zrušil rozhodnutie okresného súdu, bol len logickým dôsledkom poskytnutia ochrany základných práv účastníkov konania, a preto ho ústavný súd z ústavného hľadiska považuje za akceptovateľný. Uvedené právne závery sa však v žiadnej rovine neprelínajú so sťažovateľkou predloženou sťažnostnou argumentáciou, a preto nie sú v jej prípade v žiadnom smere aplikovateľné.

Vzhľadom na uvedené pokiaľ najvyšší súd odmietol dovolanie podané sťažovateľkou ako procesne neprípustné v súlade s platnými a účinnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno považovať za zjavne neodôvodnené a arbitrárne.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že v teórii ústavného práva i v ústavnom systéme Slovenskej republiky sa uplatňuje tzv. prezumpcia ústavnosti právnych noriem, čo znamená, že na účinnú právnu normu sa orgán ju aplikujúci musí pozerat' ako na súladnú s ústavou dovtedy, kým ústavný súd predpísaným spôsobom nevysloví jej neústavnosť. Bolo preto povinnosťou najvyššieho súdu aplikovať platný a účinný právny predpis.

V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

Vo vzťahu k námietke „*porušenia zákona*“ pri rozhodovaní o náhrade trov dovolacieho konania ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnymi závermi najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného názoru a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu takéto prvky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľkou namietaným porušením základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení, a preto sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

### **II.3 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu**

Sťažovateľka v sťažnostnom petite, ktorý je pre ústavný súd záväzný (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde), označila základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ako ten aspekt súdnej ochrany, ktorého sa podľa jeho názoru nezákonné prerušenie konania nedovolené dotklo. Ústavný súd sa stotožňuje s existenciou priamej funkčnej väzby medzi prerušením konania a základným právom účastníka konania zaručeným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Už vo veci sp. zn. I. ÚS 142/04 ústavný súd napríklad uviedol, že ak bolo konanie pred všeobecným súdom prerušené z obligatórnych dôvodov vyplývajúcich z § 109 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (teraz § 162 a § 163 CSP, pozn.), kým tieto dôvody trvajú, nemôže dochádzať ku zbytočným priet'ahom. Také konania nie sú spôsobilým predmetom zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Naproti tomu v prípade konaní prerušených z fakultatívnych dôvodov vyplývajúcich z ustanovenia § 109 ods. 2 OSP (teraz § 164 CSP, pozn.) musí ústavný súd skúmať, či nečinnosť všeobecného súdu je dôvodná, teda či nebolo jeho povinnosťou pokračovať v konaní (napr. aj III. ÚS 136/09). Rekapitulovaný právny názor však orientuje pozornosť na postup súdu ako zásah, ktorým má byť základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy atakované. Avšak aj rozhodnutie o prerušení konania na základné právo na bezpriet'ahové konanie vplýva, keďže sa jeho právoplatnosťou nastoľuje procesný stav vylučujúci porušovanie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy samotným postupom žalovaného súdu. No zároveň rozhodnutie o prerušení konania nepochybne oddaľuje dosiahnutie stavu právnej istoty o riešení otázky tvoriacej predmet súdneho konania, čo je hlavný cieľ a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, III. ÚS 411/2015). Preto ak by rozhodnutie o prerušení civilného sporového konania nebolo z hľadiska súladu so základným právom garantovaným čl. 48 ods. 2 ústavy preskúmateľné, otvoril by sa všeobecným súdom priestor nezákonne konanie prerušovať, a tým brániť v poskytovaní účinnej ústavno-súdnej ochrany základnému právu účastníka konania na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov, čo je výsledok ústavne neprípustný.

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným uvádza, že keďže v prípade sťažovateľky ústavný súd nezistil žiaden dôvod ústavnej neakceptovateľnosti fakultatívneho prerušenia napadnutého konania zo strany všeobecných súdov, nie je možné v súvislosti s uvedeným vysloviť ani porušenie základného práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2019